

Ενισχύεται η θέση τους με προτάσεις που συζητούνται στη βουλή. Θα μπορούν, μεταξύ άλλων, να παίρνουν ευκολότερα διαζύγιο και θα ταξιδεύουν στο εξωτερικό χωρίς την άδεια του συζύγου τους

Δικαιώματα αποκτούν οι γυναίκες στην Αίγυπτο

TA NEA
Le Monde

Στην Αίγυπτο. Γυναίκες με παραδοσιακό ένδυμα «νικάμετ». Τώρα οι γυναίκες αποκτούν περισσότερα δικαιώματα

Μεταρρυθμίσεις στους νόμους που διέπουν τον θεσμό της οικογένειας συζητεί το αιγυπτιακό κοινοβούλιο και εφόσον εφαρμοστούν οι προτάσεις που κατατίθενται, οι γυναίκες σύζυγοι θα μπορούν πλέον να παίρνουν διαζύγιο ευκολότερα καθώς και να ταξιδεύουν στο εξωτερικό, χωρίς την άδεια του συζύγου τους.

Σήμερα στην Αίγυπτο ένας άνδρας μπορεί να χωρίζει τη γυναίκα του όποτε θέλει, ενώ η σύζυγος επιβάλλεται να αποδείξει ότι έπεσε θύμα κακοποίησης. Αν το προτεινόμενο νομοσχέδιο περάσει, μια γυναίκα θα μπορεί να στρέφεται στη

δικαστική εξουσία με το αιτιολογικό ότι, για παράδειγμα, ο σύζυγός της δεν της επιτρέπει να ταξιδέψει εκτός της χώρας.

Για πρώτη φορά, επίσης, θα είναι σε θέση να καταθέσει αίτηση διαζυγίου, υποστηρίζοντας διαφορές μεταξύ του ζευγαριού, με την προϋπόθεση όμως ότι θα παραιτηθεί του δικαιώματός της για διατροφή και θα επιστρέψει την προίκα της.

Οι υποστηρικτές των αλλαγών ισχυρίζονται ότι οι ρίζες τους ανάγονται στο Ισλάμ. Λέγεται ότι ο προφήτης Μωάμεθ είχε πει πως μια γυναίκα μπορεί να εγκαταλείψει τον άνδρα της ακόμη και στην περίπτωση που ο τελευταίος δεν την έχει βλάψει, υπό τον όρο όμως να του επιστρέψει τον κήπο που της είχε δωρίσει.

Οι προτάσεις έχουν ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων στη συντηρητική κοινωνία της Αιγύπτου και η συζήτηση μέσα στο κοινοβούλιο είναι έντονη.

Οι γυναίκες παραπονιούνται ότι οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις είναι επιφανειακές και ότι από αυτές θα επωφεληθούν μόνο οι πλούσιες, που μπορούν να επιστρέψουν την προίκα τους και να παραιτηθούν του δικαιώματος της διατροφής.

Παρά το γεγονός ότι το νομοσχέδιο έγινε αποδεκτό από τις ανώτατες θρησκευτικές Αρχές της Αιγύπτου, πολλοί άνδρες ισχυρίζονται ότι είναι αντιισλαμικό και θα συμβάλει στη διάλυση του θεσμού της οικογένειας. Ένας βουλευτής μάλιστα δήλωσε ότι είναι πιθανόν να οδηγήσει σε περισσότερες δολοφονίες γυναικών, διότι, όπως είπε, οι άνδρες δεν θα δεχτούν να τους εγκαταλείψουν οι γυναίκες τους.

Οι διαφορές που προκύπτουν με αφορμή τη συζήτηση των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων αντικατοπτρίζουν μια εικόνα της σημερινής αιγυπτιακής κοινωνίας. Όλο και περισσότερες γυναίκες παίρνουν τον νόμο στα χέρια τους, προχωρώντας ακόμη και στη δολοφονία του συζύγου τους.

Οι περισσότερες από αυτές φτάνουν στο σημείο να σκοτώσουν, επειδή οι σύζυγοί τους έχουν δεσμό και με κάποιαν άλλη ή επειδή δεν αντέχουν πλέον να κακοποιούνται από τους άνδρες τους. Σύμφωνα με το Αιγυπτιακό Εθνικό Κέντρο για Κοινωνικές και Εγκληματολογικές Έρευνες, οι περισσότερες δολοφονίες γίνονται από νοικοκυρές που είναι 20 ως 40 ετών. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις, οι γυναίκες ακρωτηριάζουν τα πτώματα των συντρόφων τους ως ένδειξη εκδίκησης. Το υπουργείο Εσωτερικών της χώρας ανακοίνωσε ότι οι γυναίκες που καταδικάστηκαν για τον φόνο του συζύγου τους αυξήθηκαν από 18 το 1997 στις 21 το 1999. Στις περισσότερες επιβλήθηκε η ποινή του θανάτου ή της ισόβιας κάθειρξης. Ωστόσο,

βάσει του αιγυπτιακού νόμου, αν ένας άνδρας σκοτώσει τη γυναίκα του επειδή διέπραξε μοιχεία, αυτό εμπίπτει στα εγκλήματα τιμής και είναι πιθανό να αφεθεί ελεύθερος σε λιγότερο από ένα χρόνο.

Προκαταλήψεις

Ενδεικτικό όσο και ακραίο για τις προκαταλήψεις και τη νοοτροπία που επικρατεί σε πολλές αυταρχικές εξαιτίας κυρίως του πατέρα αιγυπτιακές οικογένειες είναι το γεγονός που πρόσφατα έκανε τον γύρο του κόσμου: Ένας πατέρας φυλάκισε την 23χρονη κόρη του επί τρεις μήνες, σε μια μικρή αποθήκη του σπιτιού του, επειδή τόλμησε να χωρίσει τον 80χρονο σύζυγό της που, προφανώς, ο ίδιος είχε επιλέξει γι' αυτήν.

Η νεαρή κοπέλα, η Μαντίχα Άλι, απελευθερώθηκε χάρη στην επέμβαση των ανδρών της αστυνομίας, οι οποίοι ερευνούσαν γειτονικό σπίτι και άκουσαν τυχαία τις κραυγές της για βοήθεια. Η 23χρονη κατάφερε να επιβιώσει στο διαστάσεων 1X1 σκοτεινό δωμάτιο, χάρη στη στήριξη που είχε από τον ετεροθαλή αδελφό της, ο οποίος της προμήθευε κρυφά, μέσω μιας τρύπας, ψωμί και νερό.

Η Άλι, εξαιρετικά αδύναμη, μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο, ενώ ο πατέρας της έχει εξαφανιστεί και αναζητείται από την αστυνομία.

Το περιστατικό συνέβη στην περιοχή Σόχαγκ, 400 χιλιόμετρα νοτίως του Καΐρου.

Μια γυναίκα που είναι παγιδευμένη σε έναν βίαιο γάμο, ουσιαστικά δεν έχει κανέναν τρόπο να διακόψει αυτήν τη σχέση

Η απόγνωση τις κάνει φόνισσες

Δεκάδες κακοποιημένες Ιρανές σκότωσαν τους συζύγους τους

Της **ΑΜΑΛΙΑΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ**

Τι μπορεί να κάνει μια γυναίκα που ζει σε μια ανελεύθερη, απόλυτα ανδροκρατούμενη κοινωνία, όταν είναι παντρεμένη για 30 χρόνια - από τα 13 της - με έναν άνδρα 18 χρόνια μεγαλύτερό της, ο οποίος συστηματικά την κακοποιεί; Βάζει να τον σκοτώσουν. Αυτή μοιάζει να είναι η απάντηση που έδωσε μια Ιρανή η οποία καταδικάστηκε σε θάνατο και τώρα περιμένει την εκτέλεσή της στη φυλακή.

Τριάντα χρόνια κόλασης υπέμεινε η Φερντόουζ το ξύλο και τις προσβολές, από τον κατά πολύ μεγαλύτερο σύζυγό της. Κάποια στιγμή όμως φαίνεται ότι το ποτήρι ξεχειλίσε. Έτσι, η απελπισμένη Ιρανή πλήρωσε 3.750 δολάρια σε έναν εκτελεστή για να μαχαιρώσει τον άνδρα της. Πράγμα που συνέβη. Το έγκλημα αποκαλύφθηκε τον Φεβρουάριο, όταν η αστυνομία βρήκε το πτώμα του δολοφονημένου συζύγου σε μια εγκαταλελειμμένη πολυκατοικία.

Ο πρόεδρος Μοχάμεντ Χαταμί με ομάδα γυναικών με ενεργό πολιτική και κοινωνική δράση στο Ιράν

Σε λιγότερο από δύο μήνες, τόσο η Φερντόουζ όσο και ο εκτελεστής είχαν καταδικαστεί σε κλειστή δίκη. Σήμερα η Φερντόουζ αναμένει την εκτέλεσή της στο κελί των μελλοθανάτων.

Δεν είναι όμως η μόνη. Η γυναίκα αυτή είναι μία μονάχα από τις παραπάνω από σαράντα γυναίκες της Τεχεράνης, που έχουν καταδικαστεί για δολοφονία των συζύγων τους από τον Φεβρουάριο.

Αρχικά οι αναφορές για τις συζυγοκτονίες περνούσαν απαρατήρητες. Όλα άλλαξαν, όμως, όσο ανέβαινε ο αριθμός των κρουσμάτων και οι Ιρανοί άρχισαν να αντιμετωπίζουν τις δολοφονίες ως... κοινωνικό φαινόμενο.

«Η δολοφονία συζύγων είναι ένα νέο φαινόμενο της ανδροκρατούμενης κοινωνίας τού Ιράν. Αυτό σημαίνει ότι τα οικονομικά προβλήματα έχουν φέρει την κατάσταση σε επίπεδο κρίσης», όπως λέει ο κοινωνιολόγος Μοχάμεντ Αχμάντι.

Η ίδια η Φερντόουζ, πάντως, είναι ξεκάθαρη για το ποιος φταίει στην περίπτωση της: το θύμα, δηλαδή ο σύζυγός της, ο οποίος επί τριάντα χρόνια την κακοποιούσε συστηματικά. «Μου έκανε τη ζωή κόλαση», σημειώνει σήμερα η Φερντόουζ.

Και γιατί δεν έπαιρνε διαζύγιο; Σύμφωνα με τον ισλαμικό νόμο, ενώ οι Ιρανοί άνδρες μπορούν να παίρνουν διαζύγιο κατά βούληση, μια γυναίκα που θέλει να πάρει διαζύγιο πρέπει να διεξάγει μια πολύ οδυνηρή νομική μάχη, η οποία μπορεί να διαρκέσει έως και 20 χρόνια και να καταλήξει τελικά χωρίς λύση του γάμου.

Επιπλέον, πάλι βάσει του ισλαμικού νόμου που ισχύει στο Ιράν, ένας άνδρας επιτρέπεται ταυτοχρόνως να έχει τέσσερις συζύγους - ένα δικαίωμα που δεν έχουν ούτε κατά διάνοια οι γυναίκες.

Σαν να μην έφτανε αυτό, ακόμα και αν ο σύζυγος έχει μια σχέση εκτός γάμου - εκτός των τεσσάρων γάμων, δηλαδή! - δεν μπορεί κανείς να τον μεμφθεί, καθότι μπορεί εκείνος να ισχυριστεί ότι δεν πρόκειται για παράνομη σεξουαλική σχέση, αλλά για... προσωρινό γάμο!

Και αυτό γιατί ο ιρανικός νόμος προβλέπει και την ύπαρξη του «σαιέχ», όπως ονομάζεται η άτυπη σύμβαση που συνάπτει ένας άνδρας με μια γυναίκα, σύμφωνα με την οποία τα δύο άτομα είναι «παντρεμένα» για όσο χρονικό διάστημα το επιθυμούν. Οι επικριτές του συστήματος αυτού - και δεν είναι λίγοι - λένε ότι πρόκειται για μια μορφή νόμιμης πορνείας.

Έτσι, μια γυναίκα που είναι παγιδευμένη σε έναν βίαιο γάμο, ουσιαστικά δεν έχει κανέναν τρόπο να διακόψει αυτήν τη σχέση.

«Μια γυναίκα πρέπει να φέρει τέσσερις άνδρες για μάρτυρες στο δικαστήριο, που να επιβεβαιώσουν ότι ο άνδρας της την κακοποιούσε», λέει η δικηγόρος Σάρα Ιράνι. «Πώς όμως θα μπορούσε ποτέ μια γυναίκα στο Ιράν να κρατάει τέσσερις άνδρες μέσα στην κρεβατοκάμαρά της, για να δουν ότι ο άνδρας της την κακοποιεί;».

Η Ιράνι μάλιστα τονίζει ότι η δολοφονία ανδρών από τις συζύγους τους είναι το αποτέλεσμα «της ταπείνωσης που υφίστανται οι γυναίκες στο Ιράν και των διακρίσεων σε βάρος τους». Και η δικηγόρος, που είναι και γνωστή αρθρογράφος για θέματα ισότητας, προσθέτει ότι μοναδική λύση του προβλήματος είναι η άσκηση πίεσης στους ηγέτες της χώρας, ώστε να βελτιωθεί αισθητά η νομική προστασία των γυναικών στο Ιράν.

Η Λατίφα ήταν ένα συνηθισμένο 16χρονο κορίτσι, που λάτρευε την ποπ μουσική και το σινεμά, όταν οι Ταλιμπάν μετέτρεψαν τη ζωή της σε κόλαση. Εκείνη όμως δεν σταμάτησε στιγμή να καταγράφει όσα έβλεπε στο κρυφό της ημερολόγιο...

Η Άννα Φρανκ του Αφγανιστάν

Της ΡΕΝΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η Λατίφα ξεκρέμασε τα πόστερ του Έλβις. Ύστερα στοίβαξε τα κόμικς, τις κασέτες της μουσικής, του βίντεο. Μαζί τους εξαφάνισε το κραγιόν της και το βερνίκι των νυχιών... Όλα εκείνα που λατρεύουν 16χρονα κορίτσια, όπως εκείνη: «Με κατακλύζουν δάκρυα. Στέκομαι στη μέση του δωματίου, μόνη, ανάμεσα στα βιβλία που πρέπει να πακεταριστούν...».

Η μπούρκα. Η 16χρονη Αφγανή περιγράφει πώς μέσα σε μια νύχτα οι γόβες της, το μέικ απ, τα κοντά μπλουζάκια, τα βαμμένα νύχια έγιναν άσεμνα

Τα στρίμωξε σε κουτιά και τα έκρυψε βαθιά στο ντουλάπι. Το ίδιο έκανε και η αδελφή της η Σοράγια, αεροσυνοδός. Μέσα σε μια νύχτα, οι γόβες της, το μέικ απ, τα κοντά μπλουζάκια σε έντονα χρώματα έγιναν άσεμνα.

Η Λατίφα ήταν 16 ετών όταν οι Ταλιμπάν κατέλαβαν την Καμπούλ, το 1996. Η λατρεμένη, μικρότερη κόρη της οικογένειας του επιχειρηματία πατέρα και της γιατρού μητέρας - φιλελεύθεροι και θρησκευόμενοι ταυτόχρονα. Της άρεσε να ακούει «δυτική» μουσική, να κολυμπάει, να βλέπει ταινίες στο σινεμά και ονειρευόταν να γίνει δημοσιογράφος. Επί πέντε χρόνια αυτή η ζωντανή, χαριτωμένη και μορφωμένη νεαρή γυναίκα παγιδεύτηκε στο σπίτι της, στο Μικροραγιάν, από τα πλέον αριστοκρατικά προάστια της Καμπούλ. Έγινε μάρτυρας όλης εκείνης της παράλογης καταδυνάστευσης και της βίας που στιγμάτισαν το πρόσφατο παρελθόν του Αφγανιστάν και μαζί με αυτό χιλιάδες ψυχές. Με τα μάτια της έφηβης, τα χάραξε βαθιά μέσα της. Ως σύγχρονη Άννα Φρανκ, από την εξορία της, το Παρίσι, δημοσιεύει το ημερολόγιό της.

Η πρώτη εικόνα στις 27 Σεπτεμβρίου 1996, με την εισβολή των Ταλιμπάν, στην πλατεία Αριάνα, στην καρδιά της Καμπούλ. Δύο πτώματα αιωρούνται, ο πρόεδρος Νατζιμπουλάχ και ο αδελφός του: «Το πρόσωπο του προέδρου αναγνωρίζεται, αν και είναι μπλε, με καφέ και κίτρινους μώλωπες. Οι Ταλιμπάν έβαλαν τσιγάρα στο στόμα του και γέμισαν τις τσέπες του με χαρτονομίσματα, για να δείξουν, λέει, την απληστία του. Το θέαμα είναι ταπεινωτικό και τρομακτικό. Ξεσπώ σε κλάματα. Είμαι αηδιασμένη και φοβάμαι».

Ο πατέρας της την απομακρύνει. Καθώς φεύγουν, βλέπουν Ταλιμπάν με μεταλλικές βέργες να κτυπούν ανθρώπους... Ένα παιδί διπλώνεται στα γόνατα. Αυτό που η Λατίφα σκεπτόταν εκείνο το βράδυ ήταν ότι δεν θα μπορούσε να φορέσει το καινούριο της φόρεμα στον οικογενειακό γάμο. Δεν είχε ακόμη συνειδητοποιήσει ότι θα περνούσαν τέσσερις μήνες για να ξαναβγει από το σπίτι.

«Μας σκοτώνουν στη σιωπή», έγραφε λίγο αργότερα, «μας περιθωριοποιούν... όλες τις γυναίκες. Όχι πια σχολεία, ούτε ιατρική περίθαλψη ούτε οξυγόνο να αναπνεύσεις...».

Αποφάσισαν να αφήσουν ελεύθερο το καναρίνι που είχαν στο σπίτι, προβλέποντας εύστοχα ότι, αφού απαγορεύθηκαν οι φωτογραφίες ζώων - ως προσβολή των δημιουργημάτων του Αλλάχ -, η κατοχή κατοικίδιων σύντομα θα γινόταν παράνομη. «Παρακολουθώ το καναρίνι να διστάζει μπροστά στην άγνωστη ελευθερία. Ύστερα, με ένα φτερουγίσμα, πετά μακριά και εξαφανίζεται στον συννεφιασμένο ουρανό του Σεπτεμβρίου. Παίρνει μαζί του την ελευθερία μου. Τα δύο μαζί, ελπίζω να βρουν καταφύγιο σε μια γαλήνια κοιλάδα»: Εικόνα δεύτερη.

Μία ημέρα αποφάσισε να τολμήσει να βγει στον έξω κόσμο, πηγαίνοντας μια βόλτα με τη φίλη της Φαρντία και τον αδελφό της φίλης της, Σαμπέρ, ντυμένη πρώτη φορά με μπούρκα: «... Μπορώ να νιώσω την ανάσα μου. Είμαι ζεστή και τα πόδια μου μπερδεύονται στο ύφασμα. Δεν είναι ρούχο αυτό, μια κινητή φυλακή είναι».

Εικόνα τρίτη: «Ξαφνικά, εμφανίζεται ένα αυτοκίνητο από το πουθενά και σταματά μπροστά από τέσσερις γυναίκες. Βγαίνουν Ταλιμπάν κρατώντας μαστίγια και χωρίς καμία εξήγηση αρχίζουν να μαστιγώνουν τις γυναίκες, που όμως είναι απόλυτα καλυμμένες με μπούρκα. Οι γυναίκες ουρλιάζουν, αλλά κανείς δεν πάει να τις βοηθήσει. Αρχίζουν να τρέχουν, αδέξια στη βαριά τους περιβολή, όμως οι Ταλιμπάν τις κυνηγούν. Βλέπω αίμα να ξεχειλίζει από τα παπούτσια των γυναικών». Το

έγκλημά τους; Φορούσαν λευκά υποδήματα, το χρώμα της σημαίας των Ταλιμπάν, άρα και απαγορευμένο για τις γυναίκες. Λίγο μετά, η Λατίφα άκουσε για μία άλλη γυναίκα που η θρησκευτική αστυνομία τής έκοψε τα δάχτυλα επειδή είχε βαμμένα νύχια. Η μητέρα της δεν άντεξε πολύ. Λειτουργήσε κρυφά το ιατρείο και το χειρουργείο της για τις γυναίκες που δεν μπορούσαν να επισκεφθούν ούτε άνδρα γιατρό ούτε γυναίκα, αφού απαγορευόταν να εργάζονται. Πρώτος της ασθενής μια κυρία που χρειαζόταν ράμματα σε όλο της το στήθος και τον κορμό. Ταλιμπάν την είχαν μαστιγώσει γιατί είχε τολμήσει να βγει από το σπίτι χωρίς τη συνοδεία άνδρα συγγενή. «Ο πατέρας μου σκοτώθηκε σε μάχη το 1994. Δεν έχω σύζυγο, αδελφό ή γιο. Πώς θα ζήσω αν δεν βγω μόνη;», προσπάθησε να εξηγήσει.

Κάποια ημέρα, μία φίλη τής αδελφής της Σοράγια έφερε τρεις εξαδέλφες της, 15-16 ετών. Πονούσαν πολύ και ήταν τόσο τρομοκρατημένες που αρνήθηκαν να βγάλουν την μπούρκα μέσα στο σπίτι. Αμίλητη η Λατίφα βοηθούσε τη μητέρα της να στρώσουν ένα αυτοσχέδιο χειρουργικό κρεβάτι και να αποστειρώσουν παλιές χειρουργικές βελόνες. Η γιατρός τούς μιλούσε χαμηλόφωνα. Αποκαλύφθηκε ότι μία ομάδα 15 στρατιωτών Ταλιμπάν τις είχε βιάσει και στη συνέχεια αφαίρεσε από τα κορίτσια τα γεννητικά τους όργανα. Από τις 10 το βράδυ ως τις πέντε το πρωί η μητέρα της προσπαθούσε να αποκαταστήσει... ό,τι ήταν δυνατό. Η Λατίφα θυμάται τα κορίτσια στο πάτωμα να κλαίνε με λυγμούς. Σιωπηλά. Μια κοπέλα είχε σπασμούς, ήταν κουλουριασμένη. Η 16χρονη δεν θυμάται να έχει ξαναδεί τέτοια απόγνωση. «Δεν τόλμησα να ρωτήσω τη μητέρα μου αν αντέχουν τον πόνο. Δεν τολμούσα ούτε να το φανταστώ... Δεκαπέντε κτήνη να κατασπαράζουν τρία κορίτσια, τρεις παρθένες. Αδελφές μου».

«Ξαναβρήκα το νόημα στη ζωή μου»

Πέρασαν δύο χρόνια για να ξαναβρεί η 18χρονη πλέον νεαρή νόημα στη ζωή της. Η ίδια και οι φίλες της αποφάσισαν να διδάξουν σε μικρά παιδιά τα αγαπημένα τους μαθήματα, θρησκευτικά, ιστορία, γεωγραφία, περσική λογοτεχνία, γραφή, ανάγνωση και ορθογραφία. Η βοήθεια, τελικά, ήρθε από το κρυφό ιατρικό κύκλωμα στο οποίο ανήκε και η μητέρα. Το γαλλικό περιοδικό «Elle» είχε πληροφορηθεί το έργο τους και τους κάλεσε στη Γαλλία να μιλήσουν για την κατάσταση των γυναικών στην πατρίδα τους, καθώς και για να απευθυνθούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Με τη

σκιά του φόβου πάνω από το κεφάλι τους, αφήνοντας την αδελφή της Σοράγια και τον αδελφό της Νταούντ με τη γυναίκα του, η Λατίφα, η μητέρα της και ο πατέρας της έφυγαν πέρυσι για το Πακιστάν και από εκεί για το Παρίσι. Η Λατίφα, αν και διστακτική στην αρχή, εξοικειώθηκε γρήγορα στις ομιλίες και τις εμφανίσεις. Παρά τις προφυλάξεις, οι Ταλιμπάν τούς αναγνώρισαν. Πήγαν στο σπίτι τους και τα κατέστρεψαν όλα.

Μετά την πτώση των Ταλιμπάν, επέτρεψε πρώτη φορά στον εαυτό της να φωτογραφηθεί. Σήμερα, φοβάται ακόμη να αποκαλύψει το επίθετο της οικογένειας και δεν γνωρίζει την τύχη των υπόλοιπων μελών. Ελπίζει να επιστρέψει σύντομα: «Τα μαύρα τουρμπάνια των Ταλιμπάν εξαφανίζονται σιγά σιγά από τους εφιάλτες μας. Είναι σημαντικό τώρα να μιλήσουμε για ελπίδα και ελευθερία».

**Το κρυφό ημερολόγιο. Η
Λατίφα έγινε μάρτυρας
όλης εκείνης της παράλογης
καταδυνάστευσης και της
βίας**

Το καθεστώς θέλει να σκεπάζει τα πάντα. Τις γυναίκες, τις επιγραφές στα αγγλικά, τις φωτογραφίες των μανεκέν χωρίς μαντίλα στα κουτιά καλλυντικών, αλλά από κάτω υπάρχει ένας άλλος κόσμος. Ένας κόσμος που ζει, που κινείται, που βράζει

Το «μέσα» και το «έξω» της Τεχεράνης

Στο «έξω» κυβερνούν οι ηγέτες της επανάστασης, στο «μέσα» ζουν οι πολίτες

Η μαντίλα της Ναφισέ σκεπάζει ελαφρά το κεφάλι της και ο κρύος αέρας που κατεβαίνει από το όρος Νταμαβέντ ανεμίζει στα μαύρα της μαλλιά με τις ξανθές ανταύγειες. Το φεγγάρι ξεπροβάλλει από το χιονισμένο βουνό που δεσπόζει επιβλητικό πάνω από την Τεχεράνη. Είμαστε καλεσμένοι σε μια συνάντηση φίλων.

Η πόρτα του σπιτιού ανοίγει και μια νέα, όμορφη γυναίκα με στενό τζιν και μαύρο μπλουζάκι χωρίς μανίκια μάς υποδέχεται με χαμόγελο. Η Ναφισέ βγάζει το παλτό και τη μαντίλα της, τα αφήνει στον διάδρομο μαζί με τα παλτά και τις μαντίλες των υπόλοιπων καλεσμένων και μπαίνουμε στο σαλόνι. Άνδρες και γυναίκες, όλοι σχεδόν γύρω στα τριάντα, άλλοι όρθιοι, άλλοι στους καναπέδες και τις πολυθρόνες, συζητούν και γελούν.

Στα καταστήματα καλλυντικών της Τεχεράνης, καλύπτουν τα πρόσωπα των μοντέλων που απεικονίζονται στις δυτικές βαφές μαλλιών επειδή δεν φορούν μαντίλα...

Στο μεγάλο τραπέζι διάφορα φαγητά και γλυκά, σε ένα τραπεζάκι δίπλα, πολλών ειδών οινοπνευματώδη και αναψυκτικά. Οι γυναίκες είναι όμορφα μακιγιαρισμένες, με παντελόνια, άλλες με στενά μπλουζάκια, άλλες με πουκάμισα. Βουλιάζω άνετα σε

έναν καναπέ. Αισθάνομαι ξαφνικά ότι είμαι αλλού, σε ένα οποιοδήποτε σπίτι στην Ελλάδα και για μια στιγμή φοβάμαι ότι τρελάθηκα.

«Στο Ιράν υπάρχει το "μέσα" και το "έξω". Στο "έξω" κυβερνούν οι ηγέτες της επανάστασης, στο "μέσα" κυβερνάμε εμείς», μου λέει η οικοδέσποινα που κατάλαβε ότι τα έχω χαμένα. Το «μέσα» και το «έξω»: «Βεβαίως αυτό δεν έχει θεσπιστεί από τον νόμο αλλά κανείς δεν έρχεται να ελέγξει τι κάνουμε στο σπίτι μας, εκτός αν κάνουμε πάρτι με δυνατή μουσική οπότε υπάρχει ο κίνδυνος να έρθει η Αστυνομία». Από τα δωμάτια μέσα έρχεται η μητέρα της, χωρίς μαντίλα και αυτή, που διδάσκει σε Πανεπιστήμιο.

«Το καθεστώς θέλει να σκεπάζει τα πάντα. Τις γυναίκες, τις επιγραφές στα αγγλικά, τις φωτογραφίες των μανεκέν χωρίς μαντίλα στα κουτιά καλλυντικών, αλλά από κάτω υπάρχει ένας άλλος κόσμος. Ένας κόσμος που ζει, που κινείται, που βράζει», μας λέει.

Τρόπος ζωής. «Και αυτό που βλέπεις δεν είναι καινούργιο. Και εμείς οι πιο μεγάλοι βρισκόμαστε με τους φίλους μας σε σπίτια και το κάναμε πάντα. Δεν είναι αντίσταση, δεν είναι μόδα, είναι απλά ο τρόπος ζωής μας», συνεχίζει ανάβοντας ένα τσιγάρο.

«Η ιρανική κοινωνία μετά την επανάσταση του Χομεϊνί δεν έγινε πιο ισλαμική, τα τζαμιά δεν έχουν περισσότερο κόσμο από όσο είχαν την περίοδο του Σάχη. Μάλλον το αντίθετο. Το κράτος αυτοαποκαλείται ισλαμικό, ισχύουν νόμοι που κατά βούληση βαφτίζονται "ισλαμικοί", αλλά ένα σημαντικό μέρος της κοινωνίας παραμένει κοσμικό και μακριά από εξτρεμισμούς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν είναι συντηρητικό».

Η μαντίλα. «Βεβαίως, στην πλειονότητα των σπιτιών στο Ιράν, οι γυναίκες δεν είναι ντυμένες έτσι και φορούν τη μαντίλα ή το τσαντόρ όταν υπάρχουν ξένοι αλλά αυτό είναι στη μουσουλμανική παράδοση και υπάρχει εδώ και αιώνες», λέει καπνίζοντας και με ρωτάει ρητορικά: «Στην Τουρκία για παράδειγμα, που είναι αυστηρά κοσμικό κράτος, οι περισσότερες γυναίκες δεν φοράνε τη μαντίλα και μέσα στο σπίτι τους;».

Η σημαντικότερη επίτευξη των αλλαγών που έγιναν μετά την άνοδο στην προεδρία του Χατεμί, είναι ακριβώς ότι το «μέσα» έχει βρει τρόπους να υπάρχει και στο «έξω»: Το δείχνουν τα ανάλαφρα κεφαλομάντιλα που καλύπτουν μόνο το πίσω μέρος του κεφαλιού, αφήνοντας ελεύθερα τα μαλλιά μπροστά - σε πλήρη αντίθεση με τις παραδοσιακές ισλαμικές επιταγές που ισχύουν σε όλες τις μουσουλμανικές χώρες -, τα έντονα χρώματα των ρούχων, το μακιγιάζ, τα καφέ όπου μπερδεύονται άντρες και γυναίκες. Χαρακτηριστική επίσης είναι η παρουσία τού «μέσα» στο Ίντερνετ όπου αγόρια και κορίτσια επικοινωνούν καθημερινά και ανταλλάσσουν φωτογραφίες, χωρίς βεβαίως μαντίλες και αυστηρά κουμπωμένα πουκάμισα.

Διπλές ζωές. «Εδώ και ενενήντα χρόνια αναγκαζόμαστε όλοι να λέμε ψέματα και να ζούμε διπλές ζωές: άλλη μέσα, άλλη έξω», μου λέει με θλιμμένο χαμόγελο μια πανέμορφη κοπέλα και συνεχίζει: «Πριν από την επανάσταση, ο Σάχης απαγόρευε τη μαντίλα στους δημόσιους χώρους και οι γυναίκες φορούσαν τις μαντίλες μέσα στα σπίτια τους. Τώρα συμβαίνει το αντίθετο». «Το νόμιμο και το παράνομο έχουν μπερδευτεί και όλα καλύπτονται από ένα γκρίζο σύννεφο αβεβαιότητας. Συνηθίσαμε πια αλλά είμαστε κουρασμένοι και στο βάθος υποφέρουμε».

Η βραδιά έφτασε στο τέλος της, οι καλεσμένοι φεύγουν. Η Ναφισέ φοράει το παλτό και τη μαντίλα της. Η πόρτα πίσω μας κλείνει και το νυχτερινό αγκάτσι με προειδοποιεί σκληρά ότι είμαστε τώρα στο «έξω».

Η κραυγή της «Τατιάνας» στον ΟΗΕ

Μια Ρωσίδα παντρεμένη με Έλληνα περιγράφει την κακομεταχείριση που βίωσε από τον σύζυγό της

Του ΧΑΡΗ ΚΑΡΑΝΙΚΑ

«Πριν από έναν χρόνο ο Έλληνας σύζυγός μου άρχισε να βρίζει τα παιδιά μου καθώς και να χρησιμοποιεί βία εναντίον τους, προκαλώντας τους τραύματα. Το περασμένο φθινόπωρο άρχισε να χτυπάει και εμένα».

Η ενδοοικογενειακή βία όπως τη ζουν οι γυναίκες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας οι γυναίκες - θύματα ενδοοικογενειακής βίας αξιολογούν ως ιδιαίτερα σοβαρά τα περιστατικά που συνδέονται με τη σωματική βία (93,1%), τις απειλές (82,4%) και τον εξαναγκασμό σε απομόνωση από το φιλικό και

συγγενικό περιβάλλον (79,7%). Ως ιδιαίτερα σοβαρά περιστατικά κρίνονται ο εξαναγκασμός σε σεξουαλική επαφή (72,3%), ο περιορισμός (59,4%), η εξύβριση (53,5%) και οι προσβολές (49,7%).

Οι τραυματισμοί των γυναικών

Είδος τραύματος κατά τα περιστατικά σωματικής βίας

Σχετικά με το αν υπήρξε τραυματισμός των γυναικών-θύματων το 64,8% των περιστατικών κατά τα οποία ασκήθηκε σωματική βία από τον σύζυγο/σύντροφο απάντησε ότι δεν έχει τραυματιστεί ποτέ, ενώ από το 32,4% που δήλωσε ότι τραυματίστηκε, το 85,3% απέκτησε μώλωπες και το 14,7% εκδορές.

Μορφές κακοποίησης που υφίστανται οι γυναίκες από τους συζύγους/συντρόφους στην Ελλάδα

Σωματική βία	3,6%
Σεξουαλική βία	3,5%
Λεκτική/Ψυχολογική βία	56%

Η αντίδραση των παιδιών

Παρουσία των παιδιών της οικογένειας στα περιστατικά βίας

Όσον αφορά την αντίδραση των παιδιών στα περιστατικά βίας, όταν αυτά είναι παρόντα, το 32,1% δήλωσε ότι προσπαθούν να ηρεμήσουν τον σύζυγο/σύντροφο, το 21,9% ανέφερε ότι κλείνονται στο δωμάτιό τους, ενώ το 17,5% ότι ξεσπάει σε κλάματα.

Πηγή: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) ΤΑ ΝΕΑ

«Έπειτα από ένα σοβαρό επεισόδιο που, ανάμεσα σε άλλα, μου προκάλεσε πρόβλημα στην ακοή, πήγα στο αστυνομικό τμήμα και ανέφερα τι συνέβη. Εκεί μου είπαν ότι έπρεπε να κάνω μήνυση, ειδάλως δεν μπορούσαν να επέμβουν. Από τη στιγμή που η άδεια παραμονής μου στην Ελλάδα δεν είχε εκδοθεί και μη γνωρίζοντας πού αλλού μπορούσα να απευθυνθώ, αποφάσισα να μην υποβάλω μήνυση».

Με αυτά τα λόγια περιγράφει η «Τατιάνα» - μια 40χρονη Ρωσίδα, παντρεμένη στην Ελλάδα με Έλληνα - στην κ. Ροζάριο Μανάλο, πρόεδρο της Επιτροπής του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών, την κακομεταχείριση που βίωσε αυτή και τα παιδιά της στο σπίτι όπου διέμεναν στα περίχωρα της Αθήνας. Εν όψει μάλιστα της σχετικής έκθεσης του ΟΗΕ για την υπάρχουσα κατάσταση στην Ελλάδα, η κατάθεση της «Τατιάνας» αναμένεται να παίξει ιδιαίτερο ρόλο στο πόρισμα. Σύμφωνα με μελέτη του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας, μία στις δύο γυναίκες στην Ελλάδα υφίσταται λεκτική και ψυχολογική βία ενώ μία στις τέσσερις γνωρίζει κάποια στο περιβάλλον της η οποία κακοποιείται.

Σωματική βία χωρίς τέλος

Η «Τατιάνα» θα ζούσε το ίδιο επεισόδιο σωματικής βίας αρκετές φορές. «Νωρίτερα αυτόν τον χρόνο μου ζητούσε να βάλω την υπογραφή μου σε κάτι χαρτιά για μία χρηματική συναλλαγή, κάτι που αρνήθηκα». Τότε, ένας γνωστός της της έδωσε το τηλέφωνο μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης (ΜΚΟ) που σε συνεργασία με την Πολιτεία διατηρεί στην Αθήνα «καταφύγιο» για γυναίκες-θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Έχοντας πλέον την άδεια παραμονής στα χέρια της, η «Τατιάνα» πήγε με τα παιδιά της και έμεινε εκεί.

Χωρίς φαγητό

«Μας παρείχαν ένα δωμάτιο, ψυχολογική υποστήριξη αλλά όχι και φαγητό, το οποίο έπρεπε να ψάξω να βρω μόνη μου. Γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου ήθελα πλέον να υποβάλω μήνυση κατά του συζύγου μου ώστε να εξασφαλίσω την προστασία μας. Η μη κυβερνητική οργάνωση δεν μου παρείχε νομική βοήθεια - αυτό που έκαναν μετά

τις επίμονες εκκλήσεις μου ήταν να μας παραπέμψουν στο τοπικό αστυνομικό τμήμα. Εκεί κατέθεσα προφορικά στα αγγλικά με τη βοήθεια ενός μέλους της ΜΚΟ που γνώριζε τη γλώσσα - αλλά όχι στα ρωσικά, τα οποία είναι η μητρική μου γλώσσα... Γι' αυτό πιστεύω ότι η κατάθεσή μου ήταν ανεπαρκής. Ωστόσο, ο εισαγγελέας διέταξε προανακριτική έρευνα».

Στη συνέχεια η «Τατιάνα» αναζήτησε δικηγόρο ώστε να χειριστεί καλύτερα την υπόθεση. Μάταια. Σε κρατικά συμβουλευτικά κέντρα στην Αθήνα και τον Πειραιά οι δικηγόροι απλώς κρατούσαν σημειώσεις για την υπόθεσή της χωρίς να της προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια. «Σε χρηματοδοτούμενη από το κράτος ΜΚΟ που παρέχει νομική υποστήριξη σε μετανάστες, κυριολεκτικά με έστησαν. Τελικά, με παρέπεμψαν σε δικηγόρο που μου ζητούσε 300 ευρώ. Δεν μπορούσα να δώσω αυτά τα χρήματα και η ΜΚΟ αρνήθηκε να με βοηθήσει».

«Δεν παρέχουν βοήθεια»

Τελικά, η λύση βρέθηκε μέσω του Παρατηρητηρίου των Συμφωνιών του Ελσίνκι που ανέλαβε τη νομική υποστήριξη της «Τατιάνας», η οποία καταλήγει στην επιστολή της προς τον ΟΗΕ: «Ελπίζω ότι η ιστορία μου θα βοηθήσει την Επιτροπή να κατανοήσει ότι το καλά διαφημισμένο ελληνικό κράτος ή τα κρατικά χρηματοδοτούμενα προγράμματα δεν παρέχουν ουσιαστική βοήθεια σε παιδιά και γυναίκες θύματα βίας, τουλάχιστον στην περίπτωση που δεν πρόκειται για Έλληνες. Παράλληλα, τα τοπικά αστυνομικά τμήματα δεν φαίνεται να είναι "εκπαιδευμένα" ώστε να αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους περιπτώσεις, ούτε οι ελληνικές αρχές παρέχουν αυτεπαγγέλτως προστασία στα θύματα όταν αυτά είναι φοβισμένα για να υποβάλουν μηνύσεις από μόνα τους ή - ακόμα πιο σοβαρό - όταν είναι παιδιά. Εγώ κατάφερα να αποδράσω και ελπίζω ότι θα βρω το δίκιο μου. Χιλιάδες άλλες γυναίκες μπορεί και όχι»...

Με εκτίμηση, «Τατιάνα»

ΤΑ ΙΣΛΑΜΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

Λιθοβολήσαν 22χρονη μέχρι θανάτου με τον νόμο της σαρίας

ΜΙΑ 22ΧΡΟΝΗ Ιρακινή λιθοβολήθηκε, σε απόσταση 320 χιλιομέτρων από τη Βαγδάτη, από οπαδούς της Αλ Κάιντα ως μοιχαλίδα. Στο Ιράκ είχε να συμβεί πολλές δεκαετίες να τιμωρηθεί μία γυναίκα σύμφωνα με νόμους των ισλαμικών δικαστηρίων.

Η είδηση έγινε γνωστή το Σάββατο και σηματοδοτεί μια σημαντική καμπή. Η νεαρή γυναίκα λιθοβολήθηκε μέχρι θανάτου στο αλ-Κάιμ, κοντά στα σύνορα με τη Συρία, και, όπως έκανε γνωστό ένας γιατρός της πόλης, την ποινή επέβαλαν και εκτέλεσαν «οπαδοί της Αλ Κάιντα», οι οποίοι είχαν καλέσει όλο τον πληθυσμό να παρακολουθήσει τον λιθοβολισμό, όπως συνήθιζαν να κάνουν οι Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν. Λίγο μακρύτερα, στο Χιτ, το Συμβούλιο των Μουτζαχεντίν (πρόσκειται στην Αλ Κάιντα) μοίρασε φυλλάδια με τα οποία καλεί τα κορίτσια άνω των 14 ετών να μην πηγαίνουν σχολείο και τα απειλεί με θάνατο αν παρακούσουν.

Η κατάσταση των γυναικών επιδεινώνεται διαρκώς στο Ιράκ, σύμφωνα με όλες τις πηγές, τοπικές και διεθνείς. Η δικτατορία του μπααθικού καθεστώτος έπληττε εξίσου τα δύο φύλα, τα κορίτσια όμως είχαν δικαίωμα στην εκπαίδευση και μετά στην εργασία. Γίνονταν βιαιότητες σε βάρος τους, όχι όμως περισσότερες απ' όσες συμβαίνουν σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. «Τώρα όμως είναι η χειρότερη στιγμή για τις Ιρακινές», δήλωσε πρόσφατα η βουλευτής Αϊντα Ουσαργιάραν. «Η σεξουαλική βία χρησιμοποιείται για ξεκαθαρίσματα λογαριασμών του θρησκευτικού πολέμου», δήλωσε η Γιανάρ Μοχάμαντ, του Δικτύου Ιρακινών Γυναικών.